

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ВИКОНАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ

для здобувачів спеціальності 052 Політологія першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти»

Житомир

2024

УДК 32:378(076)

I 72

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(Протокол № 20 від 25 жовтня 2024 року)*

Рецензенти:

Наталія КОВТУН – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та політології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Тетяна СИДОРУК – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин Національного університету «Острозька академія».

Вікторія МЕЛЬНИЧУК – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Поліського національного університету.

Укладачі:

Андрій КОБЕТЯК – доктор політичних наук, доцент кафедри філософії та політології.

Людмила ГОРОХОВА – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та політології.

Віктор ЗАГЛАДА – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та політології.

I 72 Інструктивно-методичні матеріали до виконання курсових робіт для здобувачів спеціальності 052 Політологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Видання 2-ге, перероблене і доповнене. Андрій Кобетяк, Людмила Горохова, Віктор Заглада. Житомир: Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 30 с.

Інструктивно-методичні матеріали містять теоретичні рекомендації до виконання курсових робіт для здобувачів вищої освіти написання яких є складовою освітнього процесу. Методичні рекомендації допоможуть здобувачам вищої освіти узагальнити і закріпити знання з навчальних дисциплін та презентувати результати своєї науково-дослідницької роботи.

Інструктивно-методичні рекомендації до виконання курсових робіт розроблено для використання здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія

@Кобетяк Андрій

@Горохова Людмила

@Заглада Віктор

@ Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Порядок виконання курсової роботи.....	6
Зміст, структура та обсяги курсової роботи.....	10
Вимоги щодо оформлення курсової роботи.....	14
Перелік орієнтовних тем курсових робіт.....	20
Рекомендована література.....	23
Додатки.....	25

ВСТУП

Здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія виконують курсову роботу з Загальної теорії політики / Історії політичних вчень / Практичної політики, відповідно до навчальних програм та планів підготовки бакалаврів-політологів.

Виконання курсової роботи є поєднанням самостійної навчальної та науково-дослідної роботи студентів, що передбачає перевірку і підтвердження якості набутих знань та вміння їх використовувати під час опрацювання теоретичних матеріалів і виконання конкретних практичних завдань з питань у галузі політичної науки. Курсова робота виконується як правило державною мовою.

Написання курсової роботи передбачає реалізацію таких *завдань*:

- 1) поглиблення й закріплення теоретичних знань, набутих студентами у процесі вивчення дисциплін;
- 2) розвиток навичок самостійної роботи з науковою (енциклопедичними виданнями, словниками, першоджерелами) та спеціалізованою літературою (довідниками, джерелами моніторингу та статистичних даних) тощо;
- 3) вироблення вмінь та навичок узагальнювати теоретичні матеріали й самостійно формулювати висновки;
- 4) допомагає здобувачу вищої освіти узагальнити і закріпити визначені програмою компетентності;
- 5) формування вмінь та навичок розробляти пропозиції та практичні рекомендації, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору з досліджуваної проблеми й використовувати теоретичні знання під час вирішення конкретних практичних завдань.

Виконання курсової роботи повинне сприяти більш глибокому засвоєнню студентами програмних питань вивчених курсів. Це вимагає від них самостійного поглибленого опрацювання не лише навчальної, методичної та наукової літератури, а й спеціальної (монографій, статей, тез доповідей,

опублікованих у періодичних виданнях, наукових збірниках та матеріалах конференцій і круглих столів) тощо.

Курсова робота передбачає елементи наукового пошуку, спрямованого на ефективне вирішення проблемних питань з тем, які вивчаються. Для цього необхідно не лише зібрати та провести порівняльний аналіз інформації з різних джерел, а й знайти та опрацювати відповідні статистичні матеріали, соціологічні зрізи, узагальнити зібрані дані та сформулювати власні пропозиції та висновки.

Виконання курсової роботи здійснюється на основі узагальнення вивчених теоретичних матеріалів, концепцій, положень, а також з використанням фактичних даних, отриманих зі статистичних звітів і наукових та періодичних видань, а також в результаті самостійних досліджень.

Науковий керівник призначається із числа науково-педагогічних працівників кафедри. Він здійснює консультування здобувачів вищої освіти з питань написання плану роботи, визначення й обрання необхідної літератури, визначення змісту окремих розділів дослідження; контроль за дотриманням студентом регламенту підготовки та написання курсової роботи; перевірка якості виконання курсової роботи та її тексту на унікальність; підготовка рецензії на курсову роботу з її ґрунтовною характеристикою відповідно до визначених критеріїв оцінки.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основні етапи виконання курсової роботи:

- 1) вибір та затвердження теми курсової роботи;
- 2) складання і узгодження плану виконання курсової роботи;
- 3) добір і аналіз джерел та літератури за проблемою дослідження;
- 4) формування змісту роботи за планом, написання основних розділів курсової роботи, оформлення висновків;
- 5) подання роботи на рецензування науковому керівнику;
- 6) перевірка курсової роботи на унікальність тексту;
- 7) підготовка презентації роботи до захисту;
- 8) захист курсової роботи.

1-й етап – вибір і затвердження теми курсової роботи.

Тему студенти обирають із запропонованого переліку або пропонують власну в межах актуальності навчальних дисциплін з яких виконується курсова робота, а також повинна бути пов'язана з вирішенням професійних практичних завдань.

Обираючи тему курсової роботи, здобувачам вищої освіти необхідно враховувати її відповідність власним науковим і практичним інтересам, наявним розробкам та можливостям збирання первинної інформації тощо.

2-й етап – складання і узгодження плану виконання курсової роботи.

Здобувач вищої освіти самостійно складає план курсової роботи на основі ознайомлення з літературними джерелами щодо обраної теми й узгоджує його з науковим керівником роботи. Обов'язковими структурними елементами плану є: вступ; 2-3 ключових, взаємопов'язаних, розміщених у логічній послідовності розділи, в яких має бути розкрита сутність обраної теми (допускається виокремлення підрозділів); висновки; список використаних джерел та літератури, можливі додатки. Підготовлений здобувачем план обговорюється, коригується й затверджується науковим керівником.

3-й етап – підбір і аналіз джерел та літератури за проблемою дослідження.

Під час добору літератури здобувач складає бібліографію з врахуванням рекомендацій наукового керівника. За потреби здобувачі вищої освіти можуть отримати поради щодо підбору літератури від працівників бібліотеки, а також скористатися ресурсами та послугами електронної бібліотеки університету та інших електронних баз і ресурсів.

Поглиблене вивчення необхідної літератури доцільно починати з розгляду актуальних публікацій у яких висвітлюються досягнення в галузі політичних наук за останні 3-5 років. Іншу літературу вивчають у порядку, зворотному до хронологічного.

Безпосереднє ознайомлення з конкретним науковим або літературним джерелом розпочинають із ознайомлення зі змістом. Ретельне опрацювання передбачають джерела, їх розділи або глави та параграфи, які викликали особливу зацікавленість у розрізі досліджуваної проблеми. Аналітична робота здобувачів вищої освіти повинна бути спрямована на пошук положень, ідей та пропозицій щодо вирішення проблемних питань з обраної теми. Особливу увагу варто звернути на дискусійні питання й суперечливі позиції.

Під час опрацювання літератури необхідно на окремих аркушах або картках робити конспективні нотатки, виписки окремих цитат, статистичних даних тощо. Варто зазначати вихідні дані книг, брошур, статей, а також назву публікації, видавництво, місто та рік видання, номер сторінки, що допоможе при складанні списку використаних джерел та літератури, а також для остаточного оформлення виписаних матеріалів у курсовій роботі, з посиланнями на першоджерела.

Список використаних джерел та літератури повинен містити, як правило, 25-30 позицій.

Згідно Проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності №

7633 у наукових та навчально-наукових дослідницьких роботах заборонено використовувати та посилатись на російськомовну літературу та видання країни-агресора. Це саме стосується і білоруських книг і публікацій.

4-й етап – формування змісту роботи за планом, написання основних розділів курсової роботи, оформлення висновків.

На цьому етапі здійснюється опрацювання та систематизація зібраного матеріалу відповідно до пунктів плану курсової роботи, фіксується необхідність додаткової інформації. До тексту курсової роботи варто включати лише ретельно відібрані та цілеспрямовано опрацьовані й перевірені власноруч джерела та матеріали.

Паралельно впорядковуються необхідні (за потреби) ілюстрації (схеми, графіки, таблиці) та редагуються зібрані матеріали й формулюються висновки. У процесі остаточного редагування форматується стиль викладу матеріалу, корегуються окремі частини тексту, вдосконалюється формулювання думок, перевіряються орфографія та пунктуація, усуваються граматичні недоліки. Четвертий етап завершується оформленням курсової роботи згідно із сучасними вимогами, зазначеними у третьому розділі методичних вказівок та інших документах.

5-й етап – подання роботи на рецензування та перевірка курсової роботи на унікальність тексту.

Підготовлений відповідно до вимог текст роботи не пізніше ніж за 2 тижні до дати захисту, згідно з розкладом, здається в деканат факультету для реєстрації в журналі обліку курсових робіт і передачі на рецензування науковому керівнику. Науковий керівник у рецензії до курсової роботи повинен зазначити позитивні сторони та недоліки, а також попередню оцінку якості виконання дослідження та зробити висновок щодо можливості допуску до захисту підготовленої роботи. Керівник роботи подає на кафедру рецензію/відгук, а також акт перевірки тексту на унікальність з використанням відповідної системи.

Курсова робота може бути повернена здобувачу на доопрацювання у разі негативного відгуку керівника, або значної кількості запозичень чужих думок. Зокрема, якщо показники оригінальності тексту від 40% до 60% – робота приймається до розгляду після доопрацювання автором; якщо менше 40% – робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до захисту, оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

Курсова робота допускається до захисту згідно термінів та графіків якщо науковий керівник надав позитивну рецензію. Напередодні захисту студент отримує курсову роботу для ознайомлення з рецензією та задля своєчасної підготовки до відповідей на зауваження, які зазначені у рецензії.

6-й етап – підготовка презентації роботи до захисту.

До захисту студент готує доповідь з презентацією тривалістю 5-7 хвилин, яка демонструє основні положення та результати дослідження й висновки, узагальнення і пропозиції та ілюстративний матеріал (таблиці, графіки, діаграми, рисунки). Виступ здобувача повинен бути стислим, лаконічним та конкретним з використанням необхідного ілюстративного матеріалу.

7-й етап – захист курсової роботи.

Захист курсової роботи проводиться прилюдно, у присутності комісії, в складі трьох викладачів кафедри, у тому числі й керівника курсової роботи, до початку екзаменаційної сесії згідно з розкладом. У процесі захисту курсової роботи оцінюється глибина знань студента в досліджуваній галузі, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання.

Після обговорення членами комісії здійснюється остаточне оцінювання рівня виконання, презентації та захисту курсової роботи. Члени комісії в присутності здобувача вищої освіти виносять рішення про оцінку роботи. Курсова робота оцінюється за 100-бальною шкалою. Оцінювання курсової роботи здійснюється в два етапи: попереднє оцінювання курсової роботи керівником та оцінювання в процесі захисту.

При оцінюванні курсової роботи керівником та в ході захисту враховується

публікаційна активність студента, який захищає роботу. Оцінка «90» та вище виставляється у разі наявності публікацій.

Оцінка за курсову роботу визначається, як середнє арифметичне між оцінкою, отриманою за попереднє оцінювання курсової роботи керівником та оцінкою, отриманою здобувачем вищої освіти в ході захисту курсової. Рішення щодо оцінки курсової роботи оголошується в день захисту, після чого оцінка зазначається на титульному аркуші роботи та виставляється у відомість і залікову книжку студента.

ЗМІСТ, СТРУКТУРА Й ОБСЯГИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати чітку та логічну структуру. Курсова робота повинна мати такі складові: вступ, основну частину (2 розділи, що містять 2-3 підрозділи й висновки до них), загальні висновки, список використаних джерел та літератури, додатки (у разі потреби). Орієнтовний зразок структури курсової роботи наведено в *додатку 1*.

Вступ курсової роботи (1-2 сторінки) розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання). Він повинен висвітлювати актуальність і сучасний стан досліджуваної проблеми, а також питання вирішенню яких присвячено роботу. У вступі варто обґрунтувати актуальність обраної теми, визначити мету та завдання курсової роботи, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, охарактеризувати рівень опрацювання проблеми у вітчизняній і зарубіжній літературі, тощо (*детальніше див. додаток 2*).

Актуальність теми окреслюється чітко та лаконічно через аналіз та порівняння визначеної проблеми з існуючими її розв'язками з обов'язковим урахуванням доцільності дослідження окресленої теми для відповідної галузі науки чи спеціальності. Актуальність відображає важливість і суттєве значення обраної теми. Вона характеризує співвідношення між тим що вже відомо із досліджуваної теми, а що досліджується вперше.

Мета і завдання роботи визначаються й формулюються відповідно до теми та

шляхів її дослідження. При формулюванні мети варто уникати використання таких слів як «дослідження» або «вивчення» оскільки вони вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Важливо конкретизувати шляхи, методи, засоби вирішення проблем. Зазвичай у ході роботи вирішується 3-5 завдань.

Об'єктом дослідження може бути явище або процес, які визначені проблемними й обрані для вивчення. *Предмет* дослідження конкретизується відповідно до об'єкта (зокрема, це можуть бути явища та/або процеси, які відбуваються в конкретних організаціях, галузях або регіонах, тощо) й визначається відповідно до теми курсової роботи.

Методи дослідження, визначаються відповідно до мети та сформульованих завдань. Варто окреслювати використані методи чітко й лаконічно з зазначенням того, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Найбільш поширеними у використанні є загальнонаукові методи аналізу, статистичний, структурно-логічний, порівняльний, тощо), а також системний та ситуаційний підходи (розгляд об'єкта чи предмета як певної системи й аналіз реальних ситуацій та пошук оптимального варіанту дій для кожної з них).

Матеріали дослідження. Наводиться кількість досліджуваного матеріалу та його походження (країна, період, жанр), а також метод збирання.

Теоретичне та/або практичне значення здійсненого дослідження містить опис можливості використання результатів та висновків у подальшому поглибленні знання з досліджуваної теми та можливості її подальшого вивчення. Бажано також навести практичні сфери застосування результатів.

Апробація роботи – слід особливу увагу звернути на точні назви всіх конференцій, вказати повні назви міст та дати проведення (обов'язкова участь щонайменше в одній конференції для здобувачів вищої освіти, які претендують на відмінну оцінку).

Структура і обсяг роботи – передбачає опис структури курсової роботи із зазначенням кількості сторінок.

Рекомендований обсяг вступу – 2-3 сторінки.

Основна частина курсової роботи (18-23 сторінки) включає 2-3 розділи, які

повинні містити 2-3 підрозділи (параграфи). Підрозділи розділів мають бути пропорційними за обсягом й логічно пов'язаними між собою й завершуватися висновками. Наприкінці кожного розділу потрібно зробити узагальнюючі висновки, щодо викладеного в даному розділі матеріалу та зробити логічний перехід до матеріалу, представленого у наступному розділі або в загальних висновках.

Перший розділ курсової роботи повинен висвітлювати теоретичні основи досліджуваної проблеми й методологічні підходи до її розв'язання. У розділі може бути висвітлений зміст чинних документів та існуючих напрацювань щодо об'єкта дослідження. Розділ може містити 2-3 підрозділи (параграфи) обсягом 8-12 сторінок.

Другий розділ зазвичай має прикладний (практичний) характер і розкриває сучасний стан розвитку досліджуваного об'єкта. У другому підрозділі (параграфі) на основі проведеного дослідження (якщо таке передбачено) потрібно проаналізувати отримані результати. Або ж запропонувати аналіз досліджуваної проблеми на сучасному етапі, а також практичні рекомендації та поради щодо розв'язання зазначеної проблеми. Значну увагу в цьому розділі варто присвятити ґрунтовному поясненню й аналізу чинників, які впливають на сучасний стан досліджуваної проблеми; виявленню її причин та закономірностей розвитку. При цьому розкриваються досягнення щодо висвітлюваного питання і зазначаються невирішені аспекти проблеми. Рекомендований обсяг розділу 2 – 8-12 сторінок.

Третій розділ курсової роботи (*якщо такий передбачений темою та змістом*) має бути поєднанням теоретичних знань і результатів аналізу сучасного стану об'єкта дослідження з визначенням можливих шляхів вирішення поставленого завдання. Цей розділ роботи присвячують обґрунтуванню засобів та/або заходів щодо покращення проблемної ситуації, виявлення резервів вирішення питань, які досліджуються. Рекомендований обсяг розділу 3 – 6-8 сторінок.

Висновки. Зміст загальних висновків до курсової роботи повинен відповідати визначеним завданням і висвітлювати досягнені результати. Здобувач вищої освіти повинен показати вміння виділяти головні аспекти проблеми й робити лаконічні логічні висновки за результатами дослідження й окреслювати подальші перспективи щодо досліджуваної проблеми.

Тому висновки мають містити резюме висновків до всіх розділів з акцентом на результатах останнього розділу. Практично це означає, що студент повинен дати коротку (до 3 сторінок) анотацію роботи, у якій чітко і лаконічно викласти теоретичні підстави роботи, перерахувати основні аналітичні висновки за результатами дослідження, вказати розроблені пропозиції чи засоби/заходи з підкресленням конкретних результатів.

Список використаних джерел та літератури повинен включати складений за чинними правилами перелік усіх використаних джерел і літератури, які є актуальними і не містять «застарілої» інформації. Вибір спеціальної літератури для виконання курсової роботи залежить від теми дослідження. Список використаних джерел та літератури повинен містити 25-30 позицій. При цьому слід дотримуватися вимог стосовно правил оформлення бібліографічного опису джерел (ДСТУ 8302:2015, наказ МОН №40 від 12.01.2017). Здійснені в Україні навчально-наукові дослідження не можуть містити посилання на видання країни-агресора чи опубліковані російською мовою.

Додатки до курсової роботи формуються у разі потреби за бажанням здобувача й можуть містити допоміжний матеріал, необхідний для повноти розкриття теми, наочності та сприйняття роботи, зокрема таблиці, схеми, графіки, рисунки тощо.

При написанні курсової роботи слід пам'ятати, що:

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»).

Закон України «Про авторське право і суміжні права» у статті 50 зазначає, що порушенням авторського права і (або) суміжних прав, що дає підстави для судового захисту, є, крім іншого, *плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору. З метою запобігання плагіату слід використовувати цитування, коли в роботі використовуються дані, взяті зі сторонніх джерел, а не отримані або створені безпосередньо автором.

Порушення наведених нижче правил і їх недотримання розцінюватиметься як плагіат:

- ✓ якщо думка автора наводиться дослівно, то її слід взяти в лапки;
- ✓ допускається скорочення цитати, яке не веде до викривлення думки автора. Місце скорочення має бути відзначене в цитаті квадратними дужками з трикрапкою всередині;
- ✓ допускається перефразування цитати, зміна словоформ чи відмінків певних слів. У такому разі, цитата в лапки не береться, але в квадратних дужках обов'язково ставиться посилання на джерело (його порядковий номер зі списку використаної літератури, який додається до роботи);
- ✓ у списку використаної літератури завжди слід вказувати навіть ті джерела, які використовувалися під час підготовки роботи і вивчення теми, навіть якщо прямих посилань чи цитувань цих джерел в роботі нема.

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вказівки

Курсова робота повинна бути набрана в текстовому редакторі Word. Шрифт Times New Roman розміром 14 пт. Надрукована за допомогою комп'ютера чітко, охайно, без помилок, виправлень та зайвих виділень жирним, курсивом та підкреслень.

Текст роботи варто розмішувати з одного боку аркуша, на білому папері формату А4 (210x297 мм), залишаючи поля зліва – не менше 30 мм, справа – не менше 10 мм, зверху та знизу – не менше 20 мм. У друкованому варіанті на

одній сторінці тексту має міститися 38-40 рядків по 68-70 знаків у кожному. Абзацний виступ – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до центру. Крапку в кінці заголовку не ставити. Відстань між заголовками та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервали. Переноси слів у тексті не дозволяються. Заголовки підрозділів друкують з абзацу маленькими літерами з великої. Виклад тексту кожного розділу, а також вступу, висновків та пропозицій, списку використаної літератури і додатків можна починати з нової сторінки. Скорочення слів у тексті, крім загальноприйнятих, не допускається.

Нумерація

Сторінки роботи нумеруються наскрізно й проставляються арабськими цифрами у правому нижньому кутку (титульний аркуш та зміст не нумеруються).

Позначення розділів роботи здійснюється арабськими цифрами (1, 2, 3), підрозділи (параграфи) – номером розділу та підрозділу через крапку (1.1, 1.2. або 2.1, 2.2, 2.3, тощо). Зверніть увагу зміст, вступ, висновки і список використаних джерел не мають порядкового номера.

Загальні правила цитувань та оформлення посилань на використані джерела

У тексті курсової роботи обов'язковими є покликання на використані джерела. Цитувань повинно бути не більше 10 % на сторінку тексту. Використані думки (цитування) повинні бути максимально стислими та лаконічними й стосуватися проблеми дослідження. Оформлення покликання здійснюється у квадратних дужках, де 1 цифра позначає порядковий номер джерела у списку використаних джерел, а 2 (після коми) номер сторінки (сторінок) на якій розміщено текст цитати або інформацію використану в роботі. Наприклад: Доктор політичних наук В. Барков додає, що у трансформаційних суспільствах «... трансляція настанов політики за допомогою політичної

системи на всі інші сфери життєдіяльності суспільства, цього складного ... самовідтворюваного організму, за принципом ланцюгової реакції, породжує безліч суперечних проблем» [17, с. 343], або «проблему формування та функціонування соціальних інститутів досліджували зарубіжні науковці» [15; 24].

Оформлення тексту, таблиць, графіків, додатків, формул

Остаточний текст курсової роботи має бути не лише технічно правильно й акуратно оформленим, а й стилістично й синтаксично відредагованим. Цифровий, статистичний матеріал варто у тексті роботи подавати в таблицях, графіках або діаграмах. Таблиці, графіки повинні мати заголовки (назву), що окреслює її зміст і нумерацію, яка складається з номера розділу та порядкового номера таблиці в цьому розділі. Наприклад: Таблиця 1.3 – третя таблиця першого розділу. Допускається й інший підхід до нумерації табличного матеріалу: всі таблиці, вміщені у роботі, нумеруються підряд з першої до останньої. Нумерацію таблиць здійснюють окремо від нумерації формул та малюнків.

Таблицю розміщують у тексті, після першого посилання на неї. Не дозволяється використання в курсовій роботі таблиць без заголовків, нумерації, або без покликання у тексті. Використані таблиці варто обов'язково проаналізувати й окреслити виявлені зв'язки показників, причин та результатів.

Зразок оформлення таблиці

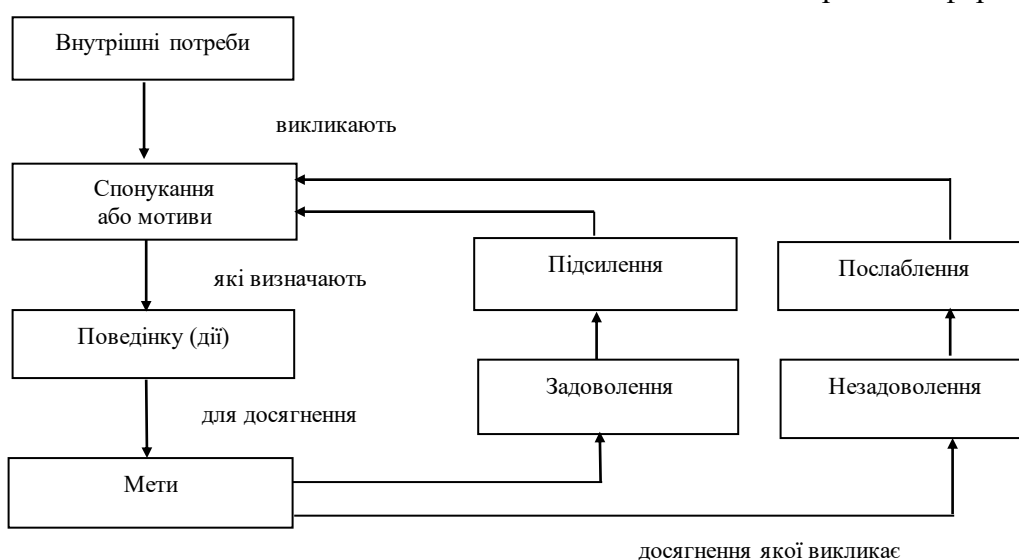
Таблиця 2.1. Соціальна мобільність

Соціальна мобільність	а) соціальних об'єктів б) індивідів	горизонтальна	територіальна, релігійна, політична, сімейна, професійна, без зміни та зсувів у вертикальних позиціях		
		вертикальна	висхідна	індивідуальне переміщення	економічне, політичне, професійне зростання та ін.
				створення або підняття групи загалом	
		низхідна	індивідуальне падіння		
падіння чи дезінтеграція групи загалом					

використані в роботі **формули** варто набирати у відповідному редакторі й нумерувати (праворуч в круглих дужках зазначається номер розділу й формули розділені крапкою). Нумерація може бути зазначена в іншому форматі але окремою від нумерації таблиць і малюнків. Обов'язковою є наскрізна нумерація всіх формули використаних у тексті роботи.

Ілюстративний матеріал (схеми, діаграми, графіки тощо, використані в курсовій роботі) оформляється аналогічно й розміщується тільки після посилання на нього у тексті. Сканування рисунків, схем, діаграм не допускається.

Приклад оформлення

Мал. 1.1. Спрощена модель процесу мотивації

Додатки до курсової роботи розміщуються наприкінці тексту роботи, де кожен додаток починається з нової сторінки, на якій у правому верхньому кутку пишуть «Додаток» та вказують його порядковий номер (наприклад: Додаток 1). Нумерація є наскрізною і визначає послідовність розміщення додатків залежно від порядку посилань на них у тексті. Заголовок додатку повинен відображати зміст інформації, яку містить.

Курсова робота має бути самостійним, завершеним, логічно структурованим дослідженням та містити такі складові:

- титульний аркуш;
- зміст;

- перелік умовних позначень, символів і скорочень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину (розділи, підрозділи з короткими висновками);
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (в разі потреби);
- акт перевірки на унікальність тексту.

Оформлення списку використаних джерел

Відповідного оформлення вимагає список використаних джерел та літератури. Варто використовувати лише нові актуальні видання.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим виданням або виписують бібліографічних покажчиків чи каталогів повністю без скорочення назв та пропусків елементів. Необхідно дотримуватись вимог стосовно правил оформлення бібліографічного опису джерел (ДСТУ 8302:2015, наказ МОН № 40 від 12.01.2017 р.).

Джерела рекомендується розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Зразки оформлення наведено у таблиці *додатку 4*.

Захист курсової роботи

Не пізніше ніж за 2 тижні до дати захисту згідно з розкладом, роздрукований примірник оформлена відповідно до вимог курсової роботи подається в деканат факультету/дирекцію навчально-наукового інституту для реєстрації в журналі обліку курсових робіт. Зареєстровані курсові роботи працівник деканату передає на кафедри для подальшої перевірки науковими керівниками.

У рецензії наукового керівника варто зазначити позитивні сторони і недоліки роботи, оцінити ступінь самостійності формулювань основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку та новизни, дотримання вимог щодо оформлення, а також робить висновок про допуск до захисту з попередньою оцінкою.

Якщо науковий керівник надає негативний відгук або виставляє незадовільну оцінку. Здобувач вищої освіти повинен доопрацювати (переробити) відповідно до зауважень. Вдруге робота здається з попереднім відгуком. Здобувач отримує роботу з рецензією/відгуком напередодні захисту для своєчасної підготовки й відповідей на зауваження. Крім відгуку, до курсової роботи додається акт перевірки на унікальність тексту про перевірку на плагіат з використанням відповідної системи.

Доповідь на захисті курсової роботи повинна бути чіткою, послідовною, структурованою та супроводжуватися підготовленою презентацією. Рекомендована тривалість доповідь – 5-7 хвилин.

Захист курсових робіт відбувається згідно із визначеним графіком перед комісією у складі трьох викладачів кафедри, в тому числі і керівника курсової роботи, та передбачає відповіді на запитання членів комісії. Після захисту члени комісії оцінюють глибину знань з досліджуваної теми, вміння дискутувати, обґрунтовувати і відстоювати свою думку та наукову позицію.

Оцінювання курсової роботи здійснюється у два етапи: попереднє оцінювання роботи керівником (ОКК) та оцінювання в ході захисту курсової роботи (ОКЗ). При оцінюванні курсової роботи до уваги приймається наявність публікацій у здобувача. Оцінка «90» та вище виставляється лише за наявності хоча б 1 публікації.

Перелік орієнтовних тем курсових робіт

Здобувач вищої освіти самостійно обирає тему або пропонує власну в межах тематики освітніх компонент (навчальних дисциплін).

1. Політика як соціальне явище: від теорії до практичної реалізації.
2. Політична соціалізація сучасної особи.
3. Місце і роль засобів масової інформації формуванні громадської думки.
4. Політична сфера життєдіяльності суспільства: сутність, зміст, структура та сучасний стан.
5. Вибори та виборчі системи: їх класифікація та особливості при різних політичних режимах.
6. Політичні аспекти глобальних проблем сучасності та шляхи їх вирішення.
7. Політична ідеологія як форма політичної свідомості, її функції та роль в політичному житті суспільства.
8. Громадські організації та творчі спілки в політичній системі суспільства: історія та сучасність.
9. Політичне життя суверенної України: політологічний аналіз.
10. Реформування місцевого самоврядування: теоретичні засади й практика реалізації.
11. Функціонування політичної влади у сучасних умовах: реалії та перспективи
12. Влада і владні відносини в сучасному українському суспільстві.
13. Децентралізація влади в сучасних умовах.
14. Легітимність влади як політична і соціальна проблема.
15. Держава як регулятор суспільних відносин: специфіка побудови, характер правління.
16. Основні теорії походження держави: порівняльний аналіз.
17. Політична ідеологія як форма політичної свідомості.
18. “Громадянське суспільство”: сутність та особливості розвитку.
19. Громадські організації та творчі спілки в політичній системі суспільства: історія і сучасність.

20. Демократія як форма і спосіб організації суспільного життя.
21. Політична система: сутність, структура, типологія та основні функції.
22. Політична культура: її сутність, структура та функції в сучасних умовах.
23. Політичні конфлікти та методи їх врегулювання в сучасних умовах.
24. Україна в системі сучасних міжнародних відносин.
25. Напрямки становлення і розвитку політичної системи в Україні.
26. Поняття «політична репрезентація» у західній науковій традиції.
27. Репрезентація соціальних груп на локальному рівні: типологія явища.
28. Аналіз фреймінгу польських дописів українських користувачів Facebook.
29. Залученість польських дописів українських користувачів мережі Facebook: комп'ютерний аналіз.
30. Порядок денний українсько-польських відносин в польських дописах українських користувачів мережі Facebook: комп'ютерний аналіз.
31. Сучасне розуміння спільних рис і відмінностей політики та моралі.
32. Сутність і структура політичної влади та механізми її здійснення.
33. Політична діяльність у структурі політичного процесу.
34. Класократична модель української державності В'ячеслава Липинського.
35. Політична модернізація: суть, ознаки та тенденції.
36. Концепція «колектократії» В. Винниченка.
37. Міжконфесійні відносини в політичному процесі.
38. Науково-теоретичні основи політичного прогнозування.
39. Історія створення та основні проекти «Римського клубу».
40. Межі політики в суспільстві: порівняльний аналіз політологічних концепцій.
41. Неформальні інститути як суб'єкти політики.
42. Партійна система сучасної України: проблема типології.
43. Ідеологія в системі політичної свідомості: місце і роль.
44. Роль та значення модерних політичних ідеологій в сучасному суспільстві.

45. Сутність та основні засади концепції української державності В. Липинського.

46. Форми державного правління: монархії і республіки(порівняльний аналіз).

47. Перехід до демократії як напрямок трансформації авторитарних та тоталітарних режимів.

48. Сутність і особливості унітарного і федеративного державного територіального устрою: порівняльний аналіз.

49. Еволюція уявлень та ідей про політику: основні етапи та парадигми.

50. Теорія «кризи політичних партій» та її інтерпретації в науці.

Рекомендована література:

- 1) Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [підручник]. Київ : Вища школа, 2017. 271 с.
- 2) Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформація : аналіт. доп. [авт. кол.: В. М. Яблонський та ін.; за заг. ред. О. А. Корнієвського]. Київ: НІСД, 2020. 111 с.
- 3) Денисенко В. Політологія. Вступ до спеціальності : [підручник для студентів вищих навчальних закладів]. Львів : Астролябія, 2017. 360 с.
- 4) Regionalism without regions. Reconceptualizing Ukraine's Heterogeneity. ed.: Ulrich Schmid and Oksana Myshlovska. Budapest; New York : Central European University Press, 2019. 459 p.
- 5) Гайдуцький П. Біль за Україну. Присвяч. 25-річчю обрання Л. Д. Кучми Президентом України та 20-річчю – на другий термін. Київ: ДКС Центр, 2019. 656 с.
- 6) Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. За заг. ред. Н. М. Хоми. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: Новий світ-2000, 2019
 - Т. 1: Від зародження до початку ХХ ст. 2019. 403 с.
 - Т. 2: ХХ – початок ХХІ ст. 2019. 597 с.
- 7) Кіянка І. Б. Політична конфліктологія: [навч. посіб.]; [рец. О. І. Гук та ін.]; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Львів: Новий світ-2000, 2019. 95 с.
- 8) Методика організації науково-дослідної роботи : [навчальний посібник для студентів та викладачів вищ. навч. Закладів]. Київ : Форум, 2010. 271 с
- 9) Історія політичної думки: навч. енциклопед. слов.-довід. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий світ-2000, 2019. 765 с.
- 10) Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори): енциклопед. слов.-довід. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий світ-2000, 2019. 488 с.

- 11) Сучасна політична лексика: енциклопед. слов.-довід. за наук. ред. Н. М. Хоми. – Львів: Новий світ-2000, 2019. 384 с.
- 12) Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп. [кол. авт.: Я. А. Жаліло та ін.; за ред. Я. А. Жаліла]; Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ: Вид-во Нац. ін-ту стратег. дослідж., 2019. 190 с.
- 13) Шубін С. Політичний маркетинг: монографія; М-во освіти та науки України, Миколаїв. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. Миколаїв: Іліон, 2018. 1155 с.
- 14) Малиновська О. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: [монографія]. Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ: НІСД, 2018. 471 с.
- 15) Власюк, О. Кремлівська агресія проти України: роздуми в контексті війни: монографія; Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ: НІСД, 2017. 30 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна структура курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади курсової роботи.....	6
1.1. Осмислення досліджуваної проблеми в науковій літературі...	6
1.2. Методологія вивчення проблеми.....	12
Висновки до розділу 1.....	15
Розділ 2. (Висвітлення досліджуваної проблеми та її сучасного стану)	16
2.1. (Аналіз сутності досліджуваних питань та їх стан в сучасних українських реаліях).....	16
2.2. (Практичне вирішення досліджуваної проблеми, пропозиції та рекомендації щодо її розв'язання.....	21
Висновки до розділу 2.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	31

У **ВСТУПІ** обов'язкова наявність таких складових:

Актуальність досліджуваної проблеми (обґрунтування чому ми вважаємо обрану тему актуальною і малодослідженою).

Мета дослідження (пояснення того, для чого ми виконуємо дане дослідження).

Основні завдання (уточнюють мету курсової роботи й повинні відповідати кількості підрозділів і їх основному змісту).

Об'єкт дослідження (проблема, явище або процес, які досліджуються з теми).

Предмет дослідження (уточнення або деталізація об'єкту).

Гіпотеза (1-2 припущення, які ми повинні спростувати або підтвердити у процесі дослідження).

Положення наукової новизни роботи (повинні розкривати, пояснювати або обґрунтовувати завдання дослідження й спростовувати або підтверджувати гіпотезу).

Методи дослідження (з детальним описом, які наукові методи та принципи і на якому етапі використовувалися).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
 КАФЕДРА _____
(назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

3 _____
(назва курсової роботи, відповідно до навчального плану)

на тему:

_____ *(тема курсової роботи: Times New Roman 16, напівжирний)*

Реєстраційний № _____
 Дата здачі _____

Здобувача вищої освіти

_____ курсу _____ групи
 _____ форми здобуття освіти

спеціальності _____
 предметної спеціальності _____
 спеціалізації _____
 освітньої програми _____

_____ *(ПІП здобувача вищої освіти, повністю)*

Науковий керівник

_____ *(посада, науковий ступінь та ечене звання керівника)*

_____ *(ПІП керівника)*

Оцінка

Університетська шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис)

(підпис)

(підпис)

_____ *(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)*
 _____ *(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)*
 _____ *(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)*

Житомир – 20__

Приклади оформлення бібліографічних посилань за ДСТУ 8302:2015

Підрядкове бібліографічне посилання: використовують за умов, якщо всередині тексту документа його розмістити неможливо або небажано, щоб не переобтяжувати текст:

Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України. – Київ, 2008. С. 302-310.

Внутрішньо текстове бібліографічне посилання: застосовують, якщо значну частину відомостей про об'єкт посилання внесено до тексту документа:

(Вступ до медичної геології. Київ, 2016. Т 2. С. 422);

(Бібліотечна планета. 2017. № 2. С. 36–37).

Позатекстове бібліографічне посилання: використовують у наукових виданнях при багаторазових посиланнях на одні й ті самі документи, або через їх велику кількість:

У тексті:

[2, с. 28]; [2, с. 154].

У поза текстовому посиланні:

Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній: навч. посіб. Київ: УБС НБУ, 2010. 527 с.

Для заметок